

GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CHO SINH VIÊN - NỀN TẢNG QUAN TRỌNG ĐỂ XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC HẠNH PHÚC: NHÌN TỪ THỰC TẾ TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG VINH PHÚC, TỈNH PHÚ THỌ

Nguyễn Đức Khiêm

Thạc sỹ, Trường Cao đẳng Vinh Phúc, tỉnh Phú Thọ

Doãn Thế Anh

Tiến sỹ, Trường Cao đẳng Vinh Phúc, tỉnh Phú Thọ

Tóm tắt: Giáo dục lý tưởng là nền tảng quan trọng để xây dựng trường học hạnh phúc, trong không gian đó, sinh viên (SV) không chỉ tiếp thu kiến thức mà còn phát triển toàn diện về nhân cách, cảm xúc và kỹ năng sống. Trường học hạnh phúc, với môi trường yêu thương, an toàn và tôn trọng,... khơi dậy niềm đam mê học tập, giúp SV phát triển tối đa tiềm năng và trở thành những người công dân tốt, người lao động tốt. Xây dựng trường học hạnh phúc là một quá trình, cần sự chung tay của toàn xã hội, đặc biệt là chủ thể giáo dục - đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, cán bộ công nhân viên nhà trường và khách thể giáo dục - sinh viên. Qua giáo dục lý tưởng để xây dựng trường học hạnh phúc, góp phần tạo nên lớp SV ưu tú, có đầy đủ phẩm chất và năng lực để xây dựng đất nước ngày càng phát triển.

Từ khóa: Giáo dục lý tưởng; Trường học hạnh phúc; Sinh viên.

IDEAL EDUCATION FOR STUDENTS - A CRUCIAL FOUNDATION FOR BUILDING A HAPPY SCHOOL: A PERSPECTIVE FROM THE REALITY AT VINH PHUC COLLEGE, PHU THO PROVINCE

Abstract: Ideal education is a crucial foundation for building a happy school environment, where students not only acquire knowledge but also develop comprehensively in terms of personality, emotions, and life skills. A happy school, with its loving, safe, and respectful environment, will ignite a passion for learning, helping students maximize their potential and become good citizens and good workers. Building a happy school is a process that requires the joint efforts of the entire society, especially the educational actors - administrators, lecturers, and staff and the educational subjects - students. Through ideal education to build a happy school, we contribute to creating a generation of outstanding students with the necessary qualities and abilities to build a more developed country.

Keywords: Ideal education; Happy school; Students.

Nhận bài: 03.02.2026

Phản biện: 21.01.2026

Duyệt đăng: 25.01.2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thanh niên, sinh viên (TN, SV) - lớp người kế tục sự nghiệp cách mạng vĩ đại, vẻ vang của thế hệ ông, cha đã tạo dựng, giang sơn của đất nước, gấm vóc của dân tộc phát triển hùng cường một phần phụ thuộc vào TN, SV. Do đó, song song với trang bị tri thức khoa học, hệ thống các kỹ năng, đạo đức nghề nghiệp,... vấn đề giáo dục lý tưởng sống biết cống hiến, hy sinh, sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình, cộng đồng,... sẵn sàng đương đầu với mọi khó khăn, thử thách, dám nghĩ, dám làm, hành động vì những điều tốt đẹp, nhân văn,.. là vấn đề có ý nghĩa quan trọng cả trên phương diện lý luận và thực tiễn. Giáo dục lý tưởng cho SV không chỉ góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc mà còn vun đắp lòng yêu nước - bằng thang giá trị nền móng trong truyền thống văn hiến của dân tộc. Đồng thời, đó cũng là một trong những thành tố quan trọng để kiến tạo trường học hạnh phúc (THHP) hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số vấn đề lý luận

Hạnh phúc và mưu cầu hạnh phúc là khách quan và đó là quyền bẩm sinh vốn có của con người. Mưu cầu hạnh phúc đã, đang và sẽ luôn là khát khao cháy bỏng không bao giờ nguội lạnh trong suy nghĩ và hành động của nhân loại. Bởi vậy, hạnh phúc là tâm điểm chú ý, thu hút sự quan tâm nghiên cứu của rất nhiều học giả, chính trị gia trên khắp toàn cầu ở nhiều góc độ và lát cắt khác nhau, điển hình như: Aristote - nhà triết học vĩ đại của nền triết học Hy Lạp cổ đại cho rằng: "Hạnh phúc là một nguyên lý cốt yếu, chính để đạt tới hạnh phúc, người ta làm tất cả các hành vi khác. Là nguyên lý và nguyên nhân của các điều thiện khác, hạnh phúc, theo chúng ta, có một bản tính rất đáng tôn kính và thiêng liêng" và ông nhấn mạnh: "...hạnh phúc thường được chúng ta hiểu là sự thỏa mãn những mưu cầu lạc thú, sự giàu có và danh vọng" Aristote (1974). Ông cũng chỉ ra 12 đức hạnh cần thiết để con người có một cuộc sống hạnh phúc. Mặc dù vậy, Aristote lại mắc sai

lầm và trượt dài trên lập trường duy tâm khi cho rằng: “Để thực hành đức hạnh, con người cần có tài sản. Ông lập luận rằng tuy sự suy tư chiêm nghiệm không cần đến vật chất nhưng trong mối quan hệ xã hội, con người cần đến tài sản như là phương tiện để thực hiện hành vi đạo đức của mình” Aristote (1974). Như vậy, quan điểm của Aristote về hạnh phúc vừa có điểm nhân văn, tiến bộ, vừa chứa đựng nhiều sai lầm, hạn chế: Tiến bộ, văn minh ở cách tiếp cận và giải quyết vấn đề khi cho rằng mục đích cuộc sống của con người nói riêng và cộng đồng nhân loại nói chung là luôn tìm kiếm hạnh phúc và phương tiện, công cụ, cách thức để con người có được hạnh phúc là có đức hạnh, có tình bằng hữu.

Tiếp cận vấn đề từ góc nhìn của người chiến sĩ cộng sản kiên cường, trọn đời cống hiến và hy sinh cho lý tưởng cộng sản cao đẹp, luôn cảm thông, sẻ chia với nhân dân cần lao trên toàn thế giới - C.Mác cho rằng, khái niệm hạnh phúc đồng nghĩa với khái niệm tự do, nói cách khác trong quan điểm của C.Mác, nội hàm khái niệm tự do trùng với nội hàm khái niệm hạnh phúc: “,...người nào đem lại hạnh phúc cho nhiều người nhất thì người đó là kẻ hạnh phúc nhất” ÊlêNaiLiNa (1969). Bởi vậy, cả cuộc đời của C.Mác là sự nghiệp đấu tranh không ngừng để tìm chân lý, hạnh phúc cho nhân dân lao động toàn thế giới. suốt cuộc đời và sự nghiệp đấu tranh cách mạng vĩ đại của mình, C.Mác luôn thực hiện đúng di nguyện của người cha vĩ đại đã sinh dưỡng, giáo dục ông thành vĩ nhân của mọi thời đại: “....Ba chỉ yêu cầu con một điều: con đừng học hành quá sức,...con chớ làm cho mình kiệt sức....Trước mắt con còn cả một cuộc đời dài vì hạnh phúc của mình và hạnh phúc của gia đình, và nếu như những linh cảm của ba không lừa dối ba, vì hạnh phúc của toàn nhân loại nữa,...vì hạnh phúc của toàn nhân loại nữa” ÊlêNaiLiNa (1969). Theo C. Mác, hạnh phúc không chỉ là sự thỏa mãn vật chất mà còn là sự giải phóng khỏi áp bức, bất công và sự tự do thực sự của con người.

Bàn luận về vấn đề này, nhưng trên phương diện, góc nhìn của nhà chính trị, quân sự, ngoại giao, giáo dục lỗi lạc tài ba - Hồ Chí Minh quan niệm: “Chỉ có chủ nghĩa cộng sản mới cứu nhân loại, đem lại cho mọi người không phân biệt chủng tộc và nguồn gốc sự tự do, bình đẳng, bác ái, đoàn kết, ấm no trên quả đất, việc làm cho mọi người và vì mọi người, niềm vui, hòa bình, hạnh phúc” Hồ Chí Minh (2011) Toàn tập, tập 1.

Không có tác phẩm lý luận chuyên bàn về hạnh phúc nhưng trọn đời dâng hiến, hy sinh cho nền độc lập, tự do của Tổ quốc là cuốn sách vô giá về giá trị của hạnh phúc và tự do mà Người để lại cho hậu thế muôn đời. Trong cuốn sách ấy, cuộc đời hoạt động cách mạng vĩ đại, nhân cách sáng ngời của một con người đại nhân, đại trí, đại dũng - Hồ Chí Minh là minh chứng sống sinh động cho giá trị của tự do và hạnh phúc. Xuất phát từ mục đích, lý tưởng cách mạng cao đẹp, sáng trong tựa như sương sớm ban mai, Người đã sẵn sàng, chủ động dấn thân và chọn sự vất vả, khổ đau của bản thân để nhân dân, Tổ quốc được tự do, được hạnh phúc. Với Hồ Chí Minh, triết lý về hạnh phúc là triết lý hành động, giá trị về hạnh phúc luôn được Người đánh giá cao, xem đó không chỉ là tiêu chí, thước đo về sự tiến bộ của nhân dân mà còn là mục tiêu xuất phát và cũng là điểm đến của chủ nghĩa xã hội - Chế độ xã hội nhân văn nhất mọi thời đại.

Mô hình THHP được UNESCO đề xuất từ năm 2014 và năm 2018 bắt đầu được triển khai thí điểm ở một số trường học tại Việt Nam. Để xây dựng môi trường giáo dục hạnh phúc, theo UNESCO cần đáp ứng đủ 22 tiêu chí được chia thành 3 nhóm: Nhóm một, các tiêu chí về con người. Đây là nhóm các tiêu chí hạt nhân để kiến tạo THHP, gồm 06 thành tố: (1).Tình bạn và các mối quan hệ khác trong nhà trường; (2).Thái độ và tính tích cực của giáo viên (GV); (3).Tôn trọng sự đa dạng và khác biệt; (4).Thực hành tính tích cực và các giá trị hợp tác trong thực tiễn; (5).Điều kiện làm việc và phúc lợi của GV; (6).Năng lực và kỹ năng của GV. Nhóm hai, các tiêu chí của quá trình vận hành, gồm 09 thành tố: (1).Khối lượng công việc hợp lý và công bằng; (2).Tình thần hợp tác trong làm việc nhóm; (3).Các phương pháp tiếp cận dạy và học vui vẻ, hấp dẫn; (4). Sự tự do, sáng tạo và tham gia của người học; (5).Ý thức về thành tích, thành tựu; (6).Hoạt động ngoại khóa và sự kiện học đường; (7).Học tập theo nhóm giữa học sinh (HS) và GV; (8).Sự hữu ích, phù hợp và hấp dẫn của nội dung học tập; (9).Sức khỏe tinh thần và quản lý căng thẳng. Nhóm ba, các tiêu chí về môi trường học tập, gồm 07 thành tố: (1).Môi trường học tập an toàn không có bắt nạt, bạo lực học đường; (2).Môi trường học tập ấm áp và thân thiện; (3).Không gian chơi và học là không xanh và mở; (4).Tầm nhìn và công tác quản lý, lãnh đạo của nhà trường; (5).Kỷ luật tích cực; (6).Sức khỏe tốt, cải thiện điều kiện vệ sinh và dinh dưỡng

học đường; (7). Dân chủ trong quản lý trường học UNESCO Bangkok office (2016).

Như vậy, thực chất của việc xây dựng THHP là việc kiến tạo các lớp học hạnh phúc. Lớp học hạnh phúc chính là lớp học cho phép người học được mắc sai lầm trong giới hạn cho phép, được thể hiện, bày tỏ cảm xúc cá nhân, tôn trọng sự khác biệt trong tính đa nhân cách của cộng đồng lớp học, có sự tôn trọng cảm xúc của thầy - trò, trò - trò, lắng nghe, chia sẻ giữa chủ thể và khách thể của quá trình giáo dục... Cuộc sống là dòng chảy không có điểm dừng, chỉ có điểm khởi đầu mà không có điểm kết thúc. Bởi thế, để kiến tạo được lớp học hạnh phúc - hạt nhân tạo nên THHP, trước hết và trực tiếp là sự chuyển mình của đội ngũ giảng viên (GV) và SV, sự thay đổi nhận thức và hành động của đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục và cả hệ thống chính trị trong các cơ sở giáo dục đại học (GDDH). Thay đổi không đồng nghĩa là làm mới mà thay đổi để xóa đi ranh giới, khoảng cách trong mối qua hệ đa chiều, đa cạnh trong môi trường giáo dục theo hướng dân chủ, tôn trọng, lắng nghe, chia sẻ, cảm thông... Thay đổi để kiến lập môi trường giáo dục dân chủ, nhằm khơi dậy tối đa năng lực, trách nhiệm, sự tận tâm, tận tụy của đội ngũ nhà giáo, sự tự tin, say mê, hứng thú của người học. Chỉ khi từng khách thể của quá trình giáo dục thực sự hạnh phúc mới tạo dựng được lớp học hạnh phúc - nền tảng đảm bảo kiến tạo THHP. Đội ngũ GV - chủ thể giáo dục trong các cơ sở GDDH, giáo dục nghề nghiệp (GDNN) không chỉ truyền dạy tri thức khoa học mà còn trao dạy cách làm người, truyền ngọn lửa đam mê, tinh thần trách nhiệm, lý tưởng sống cao đẹp của người công dân toàn cầu, người lao động trong thế đương đại.

2.2. Giáo dục lý tưởng cho sinh viên - tiền đề để xây dựng trường học hạnh phúc tại trường Cao đẳng Vĩnh Phúc, tỉnh Phú Thọ

Sinh thời, nhà giáo dục cách mạng lỗi lạc - Hồ Chí Minh đã dạy: “Bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và cần thiết” Hồ Chí Minh (2011) Toàn tập, tập 15. Lịch sử đấu tranh cách mạng của dân tộc Việt Nam là bản hùng ca cách mạng, là niềm tin, là lý tưởng sống cao đẹp của một dân tộc có bề dày lịch sử ngàn năm văn hiến. Do đó, cùng với đào tạo nhằm trang bị tri thức khoa học, giáo dục lý tưởng góp phần đào tạo nguồn nhân lực đảm bảo về số lượng, đáp ứng yêu cầu về chất lượng, năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, phẩm chất đạo đức cao thượng, biết

công hiến, hy sinh, chia sẻ, dũng cảm đấu tranh bảo vệ công lý, bảo vệ lẽ phải, bảo vệ các giá trị chân chính của bản thân và cộng đồng...

SV - đội ngũ trí thức trẻ tương lai của dân tộc, đang miệt mài, hăng say đào luyện tri thức, ý chí, bản lĩnh, phẩm chất đạo đức, nhân cách dưới giảng đường các cơ sở GDDH, GDNN để thành người công dân, người lao động, người cán bộ, người đảng viên gương mẫu, tiên phong gánh vác trọng trách nhiệm vụ xây dựng, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa luôn được Bác Hồ và Đảng ta đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược phát huy nhân tố và nguồn lực con người. Trong xu thế phát triển nền kinh tế số, xã hội số hiện nay, vai trò, vị trí của SV càng được đặc biệt quan tâm. Chiến lược phát triển Thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021 - 2025 đã chỉ rõ: “Xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam phát triển toàn diện, giàu lòng yêu nước, có ý chí tự cường, tự hào dân tộc; có lý tưởng cách mạng, hoài bão, khát vọng vươn lên xây dựng đất nước; có đạo đức, ý thức công dân, chấp hành pháp luật; có sức khỏe và lối sống lành mạnh; có văn hóa, kiến thức, trình độ học vấn, kỹ năng sống, nghề nghiệp và việc làm; có ý chí lập thân, lập nghiệp, năng động, sáng tạo, làm chủ khoa học, công nghệ. Phát huy tinh thần cống hiến, xung kích, tình nguyện và nâng cao trách nhiệm của thanh niên trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” Thủ tướng Chính phủ (2021).

Giáo dục lý tưởng cách mạng, lý tưởng sống biết cống hiến, hy sinh, biết cho đi, biết cảm thông, sẻ chia, có trách nhiệm với bản thân, gia đình và cộng đồng không chỉ là một trong những nội dung quan trọng giúp SV tham gia, đóng góp được nhiều nhất trong khả năng, khai thác, khơi gợi được tối đa năng lực tiềm ẩn trong bản thân mỗi SV để cùng xây dựng THHP mà còn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện của mỗi cơ sở GDDH, GDNN và đáp ứng tốt việc triển khai thực hiện Quyết định số 619/QĐ-BGDĐT ngày 03/03/2022, Ban hành Kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021-2030. Giáo dục để thế hệ SV hiện nay biết sống có lý tưởng, ước mơ, hoài bão, bản lĩnh, sẻ chia, trách nhiệm là vấn đề có ý nghĩa chiến lược trong việc giáo dục đạo đức để hình thành nhân cách cho SV.

Ước mơ, hoài bão, niềm tin, lý tưởng là căn cốt của dũng khí, bản lĩnh chính trị và đức hy sinh. Do đó, giáo dục lý tưởng cách mạng cho SV là giáo dục đức hy sinh, giáo dục hình thành bản

lĩnh chính trị của người SV trong thời đại mới. Tất nhiên, lý tưởng chưa phải là cái hiện hữu trong thực tế, nhưng đó là mục đích cao đẹp nhất, là mẫu hình lý tưởng cần sự nỗ lực phấn đấu của mỗi cá nhân. Bởi vậy, lý tưởng cách mạng cao thượng, trong sáng, không vụ lợi, biết đồng cảm, sẻ chia không phải là điều xa vời, ảo tưởng thoát ly đời sống hiện thực mà nó gắn chặt, ăn sâu, bám chắc từ chính cuộc sống - lý tưởng sống cao đẹp bắt nguồn từ thực tiễn cuộc sống. Thực tiễn đời sống là nền tảng xây dựng thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng có sự thống nhất giữa tính khoa học và tính cách mạng, giữa tình cảm và lý trí, giữa khát vọng và niềm tin. Để hình thành lý tưởng cách mạng cao đẹp, bản thân SV cần phải biết chọn lựa, phân tích, đánh giá, khái quát hiện thực để xây dựng cho cá nhân một hình ảnh mẫu mực cần vươn tới. Lẽ đương nhiên, đó phải là hình ảnh được thăng hoa từ hiện thực cuộc sống. Lý tưởng cách mạng của SV ngày nay phải là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Chiến lược phát triển Thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030 nhấn mạnh: “Chú trọng giáo dục, nâng cao ý thức pháp luật, trách nhiệm của thanh niên đối với bản thân, gia đình và xã hội. Kết hợp chặt chẽ giáo dục pháp luật với giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa; lịch sử, truyền thống và ý thức tự tôn dân tộc; giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại” Thủ tướng Chính phủ (2021). SV là “hạt giống đỏ”, là bộ phận tinh túy trong lực lượng thanh niên. Do đó, SV hiện nay cần phải bản lĩnh, học tập, sáng tạo, tình nguyện, hội nhập, phát triển, phấn đấu xây dựng một nước Việt Nam giàu mạnh, hùng cường, dân chủ, công bằng, văn minh vì một kỷ nguyên vươn mình, kỷ nguyên phát triển của dân tộc. Giáo dục lý tưởng cách mạng cho SV để kiến tạo THHP cần bắt đầu từ việc giáo dục để SV nhận thức đúng, đầy đủ và toàn diện của cái xấu, cái phản giá trị, phi nhân tính ẩn núp dưới nhiều hình thức, vỏ bọc khác nhau; chủ động và biết bày tỏ thái độ một cách tích cực, có chính kiến, bản lĩnh vượt qua mọi cám dỗ tầm thường, biết cảm thông, yêu thương với cộng đồng bằng sự nồng hậu, chân thành - đó là hạnh phúc.

Nhận thức sâu sắc, đầy đủ tầm quan trọng của việc kiến tạo THHP, Đảng uỷ, Ban giám hiệu trường Cao đẳng Vĩnh Phúc luôn quan tâm chỉ đạo việc đổi mới nội dung, phương pháp dạy học, nâng cao hiệu quả công tác giáo dục tư tưởng, chính trị cho SV phù hợp với thực tiễn phát triển

của nhà trường và yêu cầu của xã hội; Tạo mọi điều kiện thuận lợi để Đoàn, Hội sinh viên phát huy vai trò, ảnh hưởng và tích cực tham gia quá trình giáo dục toàn diện SV; Không ngừng đổi mới cả về nội dung, phương pháp giáo dục các môn lý luận chính trị phù hợp với xu thế phát triển của đất nước và thời đại mới; Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh và các cuộc vận động của ngành giáo dục và đào tạo, của tổ chức Đoàn cấp Hội các cấp.

Với chức năng trường học xã hội của thanh niên, việc giáo dục đạo đức, lối sống cho SV là công tác quan trọng, thường xuyên, liên tục của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, vì vậy phải cập nhật nhanh chủ trương của Đoàn cấp trên, chú trọng đổi mới phương thức giáo dục và tuyên truyền, lấy thực tiễn để bồi dưỡng, rèn luyện, vun đắp những giá trị sống tốt đẹp cho SV; Đẩy mạnh phong trào học tập, rèn luyện chuyên môn, nghiệp vụ thông qua nhiều hình thức học tập phong phú, đa dạng thu hút được tất cả SV tham gia; Triển khai cụ thể, rộng rãi hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) của SV. Dưới sự hỗ trợ, hướng dẫn của GV, hoạt động NCKH là môi trường lý tưởng giúp SV trui rèn các kỹ năng NKCH, kích thích sự đam mê, tinh thần ham học hỏi, khám phá... Cùng với đó, nhà trường luôn tạo mọi điều kiện thuận lợi để HS, SV tham gia dã ngoại, tham quan các di tích lịch sử văn hóa, liên quan đến ngành học,.. đây là cơ hội thuận lợi để các em có hiểu biết cội nguồn, truyền thống lịch sử dân tộc,...

III. KẾT LUẬN

Hạnh phúc và xây dựng THHP là một thông điệp, quyết tâm lớn không chỉ của ngành giáo dục mà cần sự quan tâm của cả hệ thống chính trị nhằm lan tỏa những giá trị tích cực của hạnh phúc. Giáo dục lý tưởng cho SV đã được minh chứng hào hùng qua lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc. Việt Nam đang phát triển, vươn mình mạnh mẽ để sánh vai cùng bạn bè quốc tế theo di nguyện của Hồ Chủ tịch và cũng là mục đích mà cả dân tộc đã xác định. Giáo dục lý tưởng cho SV không chỉ là những lời kêu gọi hay hướng ứng thoát ly thực tế mà cần bằng những việc làm cụ thể, thiết thực dù là nhỏ nhất. Vì thế, cần thực hiện đồng bộ, triệt để, hiệu quả công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, lý tưởng sống cho SV một cách bài bản, hệ thống, đi sâu vào nội dung bản chất, đa dạng, sinh động về hình thức biểu hiện sẽ mang lại hiệu quả, giá trị hữu ích trong quá trình kiến tạo THHP.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Aristote (1974), dịch: *Đức Hình, Đạo đức học Nicomaque*, Nxb Sài Gòn: Trung tâm Học liệu - Bộ Văn hóa Giáo dục và Thanh niên.

Hồ Chí Minh (2011) *Toàn tập, tập 1*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

Hồ Chí Minh (2011) *Toàn tập, tập 15*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

ÊLêNaiLiINa, 1969, dịch giả: Trần Khuyển, Nhữ Thành, Cao Xuân Hạo, *Tuổi trẻ Các Mác*, Nxb Thanh Niên.

Thủ tướng Chính phủ (2021), *Quyết định số 1331/QĐ-TTg ngày 24/7/2021, Ban hành Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030*, Hà Nội.

UNESCO Bangkok office (2016), *Happy school: A framework for learner well-being in the Asia-Pacific*, This publication is available in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license.